

for en Reformlovgivning som denne, og min Beklagelse er ikke mindst dikteret ud fra det, at jeg ikke selv formaar at overse, hvor vidtrækkende dette Forslag er, eller af hvilken Værdi det er. Men jeg har prøvet paa ved egen Hjælp at komme et Stykke frem, og det, jeg har opnaaet ad den Vej, er et Indtryk af, at Rækkevidden af dette Lovforslag socialt set ganske overvurderes. Hvis det er rigtigt, fraraader jeg meget bestemt at knytte en saadan Bestemmelse til Ekspropriationslovgivningen og lægge den denne Sten i Vejen, naar man dog ikke er i Stand til at naa ret langt, men kun kommer til at lovgive for ganske enkelte Borgere i vort Land, den at det egentlig har nogen social Betydning. Men, som sagt, det er Formodninger, der dog er bekræftet ved en lokal Undersøgelse af, hvad et Lovforslag som det foreliggende vil betyde, hvis det føres ud i Praxis.

Jeg har ved Velillie fra Sogneraadsformændene i 4 Kommuner faaet opgivet, hvor mange Landbrugshuse der indenfor disse Kommuners Omraade findes med et Tilliggende af mellem 1 og 6 Tønder Land. Der findes i disse 4 midtsjællandske Kommuner, som jeg kender bedst, i alt 183 Landbrug af den af mig nævnte Størrelse, altsaa et meget betydeligt Antal. Jeg har fra de paagældende Sogneraadsformænd faaet oplyst, hvem der er Besiddere af disse Ejendomme, og Besiddernes Beskæftigelse, altsaa hvilke Borgere der bebor disse Huse, og hvilken Livsstilling de har. Det er overordentlig interessant at gaa saadanne 4 Kommuners Husmænd igennem og se, hvad det egentlig er for Folk, der bor i de for smaa, saakaldte indeklemte Landbrugshuse.

For de to Kommuners Vedkommende har jeg med nøje Kendskab til Kommunernes Forhold og Husenes Beliggenhed prøvet paa at undersøge, hvor mange af de anførte mindre Husmandsbrug der kunde komme ind under de i Lovforslaget foreslaaede Bestemmelser. I Hyllinge-Lyndby, min Hjemstedskommune, er der 27 Husmandsbrug paa 1—6 Tønder Land. Deraf ejes de 32 af Haandværkere, Rentiers, Aldersrentenydere, og en Del er bortforpagtet, altsaa alle sammen Borgere, der aldrig tænker paa at drive et selvstændigt Husmandsbrug, og af Resten, de 5, er der kun Tale om at kunne ekspropriere Jord efter den foreslaaede Lovs Bestemmelse til et eneste Husmandsbrug. Alle de andre vilde det bestemt blive nægtet at faa Tillægspareller af den offentlige Jord, der er til Raadighed, fordi deres Beliggenhed er

saadan, at det ikke vilde blive forsvarlige Landbrug.

I Seeby-Gjershøj Kommune er der 38 Huse. Deraf er 15 Lejehuse, Tjenestehuse eller Fæstehuse og ejes af Haandværkere og Rentiers. Resten er beliggende saaledes, at der neppe kan være Tale om at anvende Loven for mere end to eller tre. De øvrige er en Række af de lange, smalle, i Udstykningsstiden udlagte Husmandsbrug, hvortil der ikke kan eksproprieres Jord fra andet end omkringliggende Bøndergaarde, og de tilgrænsende Bøndergaarde er ikke større, end at der højst kan blive en halv Tillægsparcel af hver.

I Saaby-Kidserup Kommune er der 44 Brug. Deraf har 21 over 5—6 Tønder Land, og jeg henstiller til Overvejelse, om det nu ogsaa er helt klogt at gøre det muligt, at disse 5—6 Tønder Land slættes. Jeg nærer snarere Betænkelighed ved, at Brugene bliver gjort for store. Efterhaanden som Befolkningstilvæksten presser paa for at faa Plads, efterhaanden som Kravet til intensiv Udnyttelse af de samme Arealer bliver større, vil den Slags Huse blive mere og mere paakrævede. Det danske Landbrug kan aldrig blive ordnet efter en Lineal. Der er Folk, der afgjort passer til saadanne Husmandsbrug og ingen andre Steder, der befinder sig vel der, faar mest ud af Bedriften der. Ja, der er mange, der egner sig fortrinligt til at eje Huse med 2—3 Tønder Land og gaa paa Arbejde og aldrig faar nogen Plads i Livet, der svarer bedre til deres Evner og Anlæg end netop der. Jeg anfører dette, fordi man ikke kan gøre den Betragtning gældende, at alle de for smaa Landbrug er til ingen Nytte, kun til Ulykke. Det kan de være i enkelte Tilfælde, men de er det ikke i alle Tilfælde.

I Rye-Sonnerup Kommune er der 64 Brug. Af disse besiddes 32 af Folk, som slet ikke er Husmænd, men Rentiers, Aldersrentenydere, Haandværkere, Købmænd, Handelsmænd, Fiskere. Mange forskellige bebor disse Huse og driver smaa Landbrug ved Siden af og befinder sig vel derved.

Jeg anfører disse Betragtninger, fordi jeg ved, at en Ekspropriationsbestemmelse, som gaar ud paa at tage Jord fra mindre eller mellemstore Landbrug til Supplerings af bestaaende for smaa Husmandsbrug, vil vække overordentlig stor Modstand, og fordi jeg ved, at det foreliggende Lovforslag af mange betragtes som en stor Landreform, hvorved man endelig viser den rigtige Kærlighed til Husmandsbruget i